

КАФЕДРА ОПЕРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МУЗИЧНОЇ РЕЖИСУРИ

«Новітні тенденції в музичному театрі XXI століття»

Освітній ступінь	Третій освітньо-творчий	Курс	2
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Семестр	4
Освітньо-творча програма	026 Сценічне мистецтво		
Спеціалізація	Музична режисура		
Статус	Дисципліна, яка забезпечує здобуття поглиблених знань зі спеціальності, спеціалізації	ECTS	3
		Годин	90
		Лекції	20
		Семінари	20
		Самостійна робота	50

Семестровий контроль

Екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Веселовська Ганна Іванівна доктор мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	----
e-mail	----

Анотація навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Новітні тенденції в музичному театрі XXI століття» є аналіз музичних вистав різних жанрів (опера, мюзикл, балетно-танцювальний спектакль та ін.); розгляд різних підходів до музичної, оперної та балетної режисури, відстеження новітніх аспектів у виконавському мистецтві музичного театру та сценографії, вивчення специфіки роботи над сценічними образами виконавців вокальних і танцювальних партій.

Місце дисципліни в програмі навчання: базовий фундаментальний курс за спеціальністю та спеціалізацією, що забезпечує набуття професійних мистецьких та науково-дослідницьких компетентностей творчого аспіранта за ступенем вищої освіти «Доктор мистецтва».

Міждисциплінарні зв'язки.

ГЕ 1: Методологічні засади сучасного філософського знання: концепції, напрями, персоналії.

ГЕ 2: Основна іноземна мова (англійська).

ВВА 1: Філософія культури.

ВВА 2: Естетичні парадигми сучасності.

ФП-1: Концепції розвитку сучасного сценічного мистецтва.

ЗП-1: Режисура музичного театру (Фах).

ЗП-3: Підготовка творчого мистецького проекту.

ПД-1: Підготовка науково-дослідного проєкту.

Мета: формування уявлень про особливості функціонування музичного театру в ХХІ столітті, виявлення та окреслення його нових форматів, жанрової специфіки; розкриття особливостей музично-театральної діяльності в контексті сучасних комунікативних практик і глобалізаційних соціо-культурних процесів.

Завдання:

- сформувати уявлення про особливості функціонування музичного театру в ХХІ столітті;
- засвоїти інформацію, щодо нових форматів та жанрової специфіки сучасного музичного театру;
- проаналізувати перспективи створення мистецьких творів музичного театру як високотехнологічних артпродуктів;
- з'ясувати особливості музично-театральної діяльності в контексті сучасних комунікативних практик;
- розкрити тенденції розвитку музичного театру ХХІ століття у зв'язку з глобалізаційними соціокультурними процесами.

У результаті вивчення навчальної дисципліни творчий аспірант повинен

знати:

- фактичну інформацію, що стосується нових форматів і жанрів музичного театру ХХІ століття;
- інноваційні технології, які застосовуються в сучасному музичному театрі;
- особливості комунікативних практик, що впливають на музично-театральне мистецтво;
- геополітичні контексти, що впливають на розвиток глобалізаційних процесів в умовах яких існує сучасний музичний театр;
- концептуальні засади творчої діяльності провідних діячів музичного театру ХХІ століття;

вміти:

- узагальнювати фактичний матеріал;
- аналізувати види, форми, жанри музичного театру ХХІ століття та їхню специфіку;
- аналізувати практичний і теоретичний доробок провідних діячів сучасного музичного театру;
- визначати особливості концептуального бачення діячів сучасного музичного театру;
- відстежувати та фіксувати новітні явища сучасного музичного театру;
- застосовувати на практиці теоретичні знання з метою створення якісного мистецького продукту;

володіти професійними компетенціями:

- спроможністю використовувати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку;
- можливістю застосовувати сучасні мистецтвознавчі знання та методології у процесі виконання власного наукового дослідження з метою розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності;
- розумінням специфіки об'єктів дослідження у сфері культури і мистецтва, здатністю до критичного мислення, використанням набутого особистісно-професійного досвіду у вирішенні наукових завдань та аналізу міждисциплінарних явищ та процесів;
- готовністю до операційного аналізу, зіставлення, синтезу, порівняння різних мистецьких явищ і процесів для вирішення визначених науково-дослідницьких завдань;
- орієнтацією у просторі сучасної музично-театральної діяльності.

Програмні результати навчання:

- здатність до самоаналізу дослідницької діяльності, вміння аналітично мислити, ставити проблему і розуміти шляхи її вирішення;
- спроможність критичного оцінювання результатів дослідження;
- здатність аргументовано викладати і захищати свою наукову позицію в науковій дискусії.

Перелік тем

Тема 1. Образна мова музичної вистави ХХІ століття

Семінар 1. Сценографія та сценічні технології сучасного музичного театру

Тема 2. Режисура сучасного музичного театру

Семінар 2. Оперна режисура в Україні: досвід, проблеми, перспективи

Тема 3. Мюзикл і оперета та нові формати музичної вистави ХХІ століття

Семінар 3. Український мюзикл: специфіка функціонування

Тема 4. Танцювально-пластичні жанри сучасного музичного театру

Семінар 4. Сучасний танець в Україні: особливості становлення і розвитку

Тема 5. Світові фестивалі музичних вистав

Семінар 5. Фестивалі музичних вистав в Україні

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійна робота.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Екзамен	50
	Всього	100

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта.

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь студентів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Арто А. Театр і його двійник. Київ, 2021.
2. Баканурський А., Корнієнко В. Театрально-драматичний словник ХХ століття. Київ, 2009.
3. Барба Е. Паперове каное. Путівник по театральній антропології. Львів, 2001.
4. Брук П. Жодних секретів: Думки про акторську майстерність і театр. Львів, 2005.
5. Веселовська Г. Сучасне театральне мистецтво. Київ, 2014.
6. Єфіменко А. Актуальність діалогів у контексті фестивалю Баварської національної опери. Просценіум. 2007. № 2/3 (18/19). С. 121–124.
7. Єфіменко А. Баварська національна опера – фестиваль 2008. Просценіум. 2008. № 3 (22). С. 88–95.
8. Єфіменко А. Грані жанрових та образних перевтілень на фестивалі Баварської національної опери – 2010. Просценіум. 2010. № 2/3 (27/28). С. 169–174.
9. Єфіменко А. Ілюзія казки та утопія свободи. Режисерські інтерпретації “Русалки” А. Дворжака та “Фіделіо” Л. ван Бетовена (про прем’єри Баварської державної опери 2011). Просценіум. 2011. № 2/3 (30/31). С. 65–74.
10. Єфіменко А. “Лоенгрін” Р. Вагнера і “Палестріна” Г. Пфіцнера : роздуми про прем’єрні вистави Баварської національної опери. Просценіум, 2009. № 1/2 (23/24). С. 115–119.
11. Єфіменко А. Сучасні балетні інтерпретації за творами Д. Скарлятті та Й. Брамса на німецькій сцені. Просценіум, 2011. № 1 (29), С. 65–68.
12. Клековкін О. THEATRICA: Практика сцени. Лексикон. Київ, 2010.
13. Клековкін О. THEATRICA: Лексикон. Київ, 2012.
14. Паві П. Словник театру / пер. з француз. М. Якуб’як. Львів, 2006.
15. Погребняк М. Нові напрями театального танцю ХХ – початку ХХІ століття: Історико-культурні передумови, крос-культурні зв’язки, стильова типологія. Київ, 2020.
16. Український театр ХХ століття: Антологія вистав. Київ, 2012.
17. Черкашина-Губаренко М. Оперный театр в пространстве меняющегося мира. Харків, 2013.
18. Черкашина М. Классические оперные шедевры и парадоксы "режиссерского театра". Музичне мистецтво і культура: Науковий вісник ОДМА ім. А.В. Нежданової. Одеса, 2011. Вип. 14. С. 9–20.
19. Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики. Львів, 2010.

20. Щукіна Ю. Творча діяльність театрів оперети і музичної комедії України другої половини XX – початку XXI ст.: жанровий аспект. Харків, 2021.
21. Adlington R. New Music Theatre in Europe: Transformation between 1955–1975. London, Routledge, 2019.
22. Balthazar, S. L. Historical Dictionary of Opera. Lanham, Maryland: Scarecrow Press, 2013.
23. The Cambridge Companion to Twentieth-Century Opera, ed. by Mervyn Cooke. Cambridge; New York etc.: Cambridge University Press, 2005.
24. Dixon S. Digital Performance: A History of New Media in Theater, Dance, Performance Art and Installation. Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Massachusetts, London, England 2007.
25. Glass Ph. Words Without Music: a memoir. New York: WW Norton & Company, 2015.
26. Grau O. Virtual Art : from Illusion to Immersion. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England, 2003.
27. Kennedy Dennis. The Spectator and the Spectacle: Audiences in Modernity and Postmodernity. Cambridge, 2009.
28. Music Theatre since 1990. An annotated catalogue. Mainz; London; Berlin etc., Schott, 2009.
29. Roesner D. New Music Theatre – work in / and progress // Studies in Musical Theatre. 2017. Vol. 11, Issue 2. pp. 85–88.
30. Salzman E., Desi T. The New Music Theater: Seeing the voice, hearing the body. Oxford University Press, 2008.

Допоміжна

31. Бондарчук В. Дмитро Гнатюк: оперний співак, музичний режисер, педагог : монографія. Кам'янець-Подільський, 2018.
32. Веселовська Г. Концепт «мрії» в музичному театрі України // Актуальні проблеми музичного театру в контексті соціо-культурних викликів сучасності : матеріали міжнар. Наук.-практ. конф. Київ, 2-3 березня 2020., Київ, 2020. С. 13–17.
33. Ізваріна О. Українське оперне мистецтво в історії національної художньої культури другої половини XIX – першої третини XX століття. Київ, 2011.
34. Манько С. Мюзикли і рок-опери в українському соціокультурному просторі Культура України: 36. наук. праць. Харків, 2012. Вип. 39. С. 268–276.
35. Панасюк В. Художнє та нехудожнє в системі театральних комунікацій. Харків., 2013.
36. Режисура українського театру. Традиції і сучасність. Київ, 1990.
37. Свириденко Д. Феномен віртуальної реальності у широкому розумінні та його об'єктивізації // Мультиверсум. Філософський альманах. Київ: Центр духовної культури, 2008. № 68.
38. Узун Е. Радуга Поклитару. Свободный танец. Кишинев, 2012.
39. Чепалов О. І. Танець як знакова система (проблеми семіотичного аналізу хореографічних текстів) // Художня культура: Актуальні проблеми : наук. вісн. Київ, 2004. Вип. 1. С. 260–270.
40. Черкашина-Губаренко М. Музика і театр на перехресті епох: зб. ст. : у 2 т. Суми, 2002.
41. Чуніхін О. Історія мюзиклу: навч. посіб. Київ, 2012.
42. Шабаліна О. Пластичність. Мова. Тіло. Київ, 2017.
43. Anthropology, Theatre, and Development: The Transformative Potential of Performance / eds. Alex Flynn, Jonas Tinius. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2015.
44. Figzał Magdalena. Przestrzenie muzyczne w Polskim teatrze współczesnym. Katowice, 2017.

45. Parker-Starbuck Jennifer. Cyborg Theatre: Corporeal /Technological Intersections in Multimedia Performance, Palgrave Macmillan, New York, 2011.

46. Veselovska Hanna. Capabilities and constrains of the communicative model in the immersive theatre // Patterns. Models. Designs. Art Readings. Thematic Peer-reviewed Annual in Art Studies, Volumes I-II 2019. II NewArt. София, 2020. С. 250–257.

Інформаційні ресурси

<http://tags.common.gc.cuny.edu>

<http://www.bitef.rs/>

<http://www.vimercateragazzifestival.it>

http://www.astrideschlaefli.ch/_musiktheate_main.html

<https://www.theaterderzeit.de>

<https://europeanstages.common.gc.cuny.edu>

<https://operawire.com/opera-profiletchaikovskyseerie-tragic-the-queen-of-spades/>

https://digilib.phil.muni.cz/bitstream/handle/11222.digilib/111899/H_Musicologica_42-2007-1_2.pdf

<http://www.opera.co.uk/view-review.>